

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLÆGT & STAVN

1988:4

GIROKORT INDLAGT

ISSN 0107 - 539x

udgives af
SLÆGTSHISTORISK FORENING FOR STORKØBENHAVN

Formand:	Jørgen Aasberg Mac Donald Alle 15, 2750 Ballerup - 02 97 01 71
Kasserer:	Lone Wredstrøm St. Kongensgade 89, 2., 1264 K - 01 32 79 13 (efter kl 18)
Ansvarshavende redaktør:	Lone Wredstrøm St. Kongensgade 89, 2., 1264 K - 01 32 79 13 (efter kl 18)
Øvrige redak- tionsmedlemmer:	Bjørn Sommer Aboulevarden 14, 2200 N - 01 35 23 89
	Grethe Aasberg Mac Donald Alle 15, 2750 Ballerup - 02 97 01 71

Bladet sendes gratis til foreningens medlemmer.

Bladet udsendes 4 gange om året - sidst i februar, begyndelsen af maj, midt i august samt midt i december. Hvis De ikke har fået bladet omkring disse terminer, bedes De rette henvendelse til Deres lokale postkontor.

Dead-line for indsendelse af artikler er 1. januar, 1. april, 1. juli samt 1. november.

For enkelte numre er prisen kr 10 eller i årsabonnement kr 40 (4 numre pr Årgang), der kan indbetales på foreningens girokonto nr 2 20 86 28.

Indlæg sendes til: St. Kongensgade 89, 2., 1264 K

Eftertryk med kildeangivelse tilladt.

En gammel Lærers Optegnelser **om hans Barndom og Ungdom i Aarhundredets Begyndelse.**

P. M. Skive:
Erindringer fra min Barndom og Ungdom.
Ved Edv. Egeberg.

 Marts Maaned i Fjor indeholdt »Aarhus Stifts-
tidende« følgende, som derefter var optaget i »Skole og
Samfund«s første Aargangs sidste Nr.:

»Pens. Lærer og Dnbmd. P. M. Skive er i disse
Dage død i Aarhus. Han var født i Holstebroegnen den
31. Juli 1805 og opnaede saaledes en Alder af henved
93 Aar, saa han utvivlsomt var Landets ældste Lærer.
Han var dimitteret fra Lyngby Seminarium 1826 med 1ste
Karakter, var i et Par Aar Huslærer, indtil han i 1828 blev
ansat som Lærer og Kirkesanger i Beder, hvorfra han i
1842 forflyttedes til Bjerge som Lærer og Kirkesanger der,
hvilken Stilling han beklædte til 1878, da han søgte og
fik sin Afsked og samtidig blev udnævnt til Dnbmd. Sin
sidste Alderdom har han henlevet hos en Datter i Aarhus,
hvorfra hans Lig nu føres tilbage til Bjerge i Kirkegaard
for at begraves i hans Familiebegravelse der.«

For at karakterisere det Liv, der af den gamle Lærer

er bleven levet indenfor den knastørre Ramme af Aårstal, Eksamen og Forflyttelser, føjer Bladet til:

»Han var en begavet og kundskabsrig Mand, og paa Grund af hans ualmindelig stærke Aandsevner og gode Helbred, kunde han blive ved at følge med paa alle Omraader, hvortil hans Interesse knyttede sig, og det var ikke blot Skolespørgsmaalét, men ogsaa Naturvidenskaben og Landbruget, han i sin Virketid kastede sig over.«

Min Farfader, Peder Skive, var Skomager og Garver i Holstebro, hvor han ejede sit eget Sted. Han havde 2 Sønner og 4 Døttre. 2 af disse sidste vare gifte, den ene med Mølleren i Saugstrup Mølle, 1 Mil østen for Holstebro, den anden med Degnen Tranekjer i Hjerm, 1 Mil norden for Byen; de andre 2 Døttre forbleve ugifte i i Hjemmet ogsaa efter Faderens Død. Den ældste Søn, Laurs, fik Stedet og Næringen efter Faderen og forblev ligeledes ugift. Den yngste, Niels, der ligeledes havde lært Faderens Haandværk, nedsatte sig paa et andet Sted i Byen, og blev gift i en Alder af henved 40 Aar med min Moder, Ane Johanne Mortensdatter. De havde kun to Børn, nemlig mig, der er født 1805, og min yngre Broder, der døde som lidet Barn.

Min Fader levede heller ikke længe, men døde, da jeg var 5 Aar gammel. Navnet Skive har sandsynligvis sin Oprindelse fra Byen af samme Navn, og der var maaske flere Slægtninge af dette Navn; men jeg var for ung, da jeg kom langt bort fra min Fødeegn og min Familie til, at jeg siden kunde mindes, hvad der muligt kunde være talet herom, og siden efter kom jeg aldrig i

Forbindelse med nogen af min Faders Slægt. Vel har jeg erfaret, at der i Viborg og Omegn findes flere af dette Navn, og jeg har truffet 3, som mente, at vi maatte være i Slægt sammen, men nogen nærmere Oplysning herom har jeg ikke kunnet erholde. Ogsaa paa Sjælland har der været og er maaske endnu en Præst med dette Navn, og i Kjøbenhavn er der ogsaa en Viceadmiral, som hedder saaledes.

Om min Moders Slægtninge, med hvilke jeg i en fremskreden Alder er kommen i Berøring, ved jeg endel bedre Besked. Hendes Slægt stammer — ifølge nogle Optegnelser fra selve Stamfaderen, hvilke jeg i sin Tid afskrev for Madam Jordan i Aarhus — fra en Skræder paa Landet i Nærheden af Hobro. Han skal have havt 12 Børn; men 6 af Sønnerne og 2 af Døttrene har jeg enten kendt eller hørt omtale. Den ældste Søn kom tilsøs og siden 3—4 andre, idet de ældre efterhaanden toge de yngre med paa Rejserne. Det var i den sidste Del af forrige Aarhundrede og i Begyndelsen af dette en særlig gunstig Tid for Danmarks Skibsfart og Handel; thi medens Krigen rasede næsten i hele Europa, og Danmark bevarede sin Neutralitet, florerede vor Handel som aldrig før, og store Formuer tjentes i kort Tid. Saaledes gik det til at 4 af Sønnerne — Hans, Christian, Jens og Peder Raae — efterhaanden stege fra Matroser til Skibsførere, fra Skibsførere til Skibsejere og endelig til velhavende Kjøbmænd i Aarhus. 1 Søn blev Gjæstgiver i Kallundborg, medens en femte Søn kun naaede til at blive Stenhugger i en Landsby paa Sjælland. Af Døttrene kom Else Kristine med en af Brødrene til Lübeck, hvor hun tjente i nogen Tid, og siden til Aarhus, hvor hun nok først var Medhjælp i en Butik og siden blev gift med en Barbersvend ved Navn Jordan. Han avancerede til Købmand og boede i Borgporten i Aarhus. De fik 4 Børn, men kunde ikke forliges og bleve derfor separerede, idet de hver fik

2 af Børnene. Madam Jordan gav sig til at handle paa egen Haand som Manufakturhandler, og i flere Aar drog hun omkring til alle Markederne i hele Jylland og endte med at eje et Sted paa Storetorv, hvor hun fortsatte Handelen til i en høj Alderdom.

En anden Datter var gift med en Mand ved Navn Morten Bjerre, som boede ved Ikast og ernærede sig ved Landhandel. Disse vare mine Bedsteforældre paa mødrene Side, og jeg tror ikke de havde flere Børn end min Moder. Hun kom meget ung til Holstebro og i Pleje hos en Mand ved Navn Poul Rytter, som muligvis var af Slægten. Efter at min Moder i sit 25de Aar var bleven givt, vare mine Forældre komne til at bebo den ene Lejlighed i Poul Rytters Hus. Men her boede de kun i 6 Aar, og Aaret efter min Faders Død blev min Moder gift med sin Svoger Tranekjer, hvis Kone var død fra 5 smaa Børn. Jeg fulgte ikke med hende, thi Poul Rytter, efter hvem jeg var opkaldt, beholdt mig hos sig, hvilket var meget heldigt for mig, da jeg her vedblev at være som Barn, og fik det efter fattig Lejlighed langt bedre, end jeg kunde have faaet det hos min Stedfader, hvor Huset var fuldt af Børn, og Evnen til at underholde dem saare ringe. Der kom efterhaanden 3 til, saa der blev 8 Børn. Manden var drikfældig og min Moder uvant til Landhus-holdning. Desuden var hun næppe nogen god Sted-moder, saa der var ægteskabelig Uenighed og fattige Kaar tilhuse.

Nogen Tid efter blev Tranekjer forflyttet til Hjortsvang, 3 Mil vesten for Horsens, og jeg saa ikke min Moder igen, før jeg havde fyldt mit 10. Aar. Jeg har overhovedet ingen Minder om min Moder fra min Barndom. Jeg mindes derimod godt min Fader, mindes, hvor han sad ved sit Arbejdsbord, og hvorledes han arbejdede ude i Gaarden

ved sine Kalkkuler og Barkkuler, samt at jeg fulgte ham til Graven.

Min Plejefader ejede vel sit Hus, men ernærede sig som Daglejer og gik bestandig paa samme Sted, nemlig for Borgermester Tranberg, og var kun hjemme om Aftenen, da han syslede med et eller andet Haandarbejde. Han havde i Huset en Pige ved Navn Mette i en Alder af 40 Aar. Denne Kvinde blev for mig en god og kjærlig Plejemoder. Hun havde tjent i Aalborg, og var derved bleven vænnet til Renlighed og Orden, saa hun sørgede for, at vort simple Hjem altid havde en vis Hygge. Men baade hun og Poul havde vistnok oprindelig været Bønderfolk, derom vidnede deres Levemaade og hele Tænkemaade. Han gik med sin røde Tophue, Knæbuxer af Skind og Kofte med Metalknapper, hun med Bindeærmer, Livstykke og Hovedtøj bestaaende af Hue og Snip, medens mine Fastre brugte Franskopper. Vor Bolig var indrettet som Bøndergaard, og Huset var straa-tækket, hvilket paa den Tid var Tilfældet med de fleste Bygninger i Holstebro, naar undtages Torvet og Nørregade, som efter en stor Ildebrand vare blevne tækkede med Teglsten. Ikke en eneste Bygning i hele Byen var mere end et Stokværk, ikke engang Raadhuset. Vor Lejlighed bestod kun af en Stue og et Kammer. Huset havde 2 Fag Blyvinduer, en Bilæggerkakkellovn, 2 Alkovesenge, 1 for Poul og 1 for Mette og mig, et langt Fyrretræs Bord med Skuffe til Brød, Smør og Madvarer, en Bænk under Vinduerne og for Enden af Bordet; desuden en saakaldet Taburet paa Væggen til Thekopper og Glas m. m., et Hængeskab og 3 hjemmelavede Stole, saa havde vi hele Møblementet. I Stuen var Lergulv, men i Kjøkkenet og Forstuen Stenbro. Til Huset hørte en Have med nogle Frugtbuske og Kjøkkenurter, men ingen Frugttræer, hvilke paa Grund af Vesterhavets Nærhed ikke kunde trives.

Mine Plejeforældres Aandsdannelse var lige saa tarvelig som deres Levevis. Mette, der kaldte mig sin lille Mand, forestod min første Undervisning og tog sig med Kjærlighed af min Opdragelse, men fyldte ogsaa mit Hoved med alle den Tids overtroiske Forestillinger. Næsten alle Mennesker havde set Spøgelses og troede fast paa Hexeri og Spaadomme. Det var et ondt Varsel naar Uglen tudede paa et Hus, eller hvis Lyset slukkedes paa en hellig Aften, heller ikke var det raadeligt at klippe Negle en Søndag eller tage en Knappenaai op en Mandag. At lægge en Kniv fra sig med Eggen vendt imod Døren, kunde bringe Ufred ind i Huset, og at Brødet paa Bordet vendte med den skaarne Ende imod Døren kunde bevirke Mangel i Huset, og saa videre. Dog lærte hun mig ogsaa noget bedre. Jeg maatte læse højt for hende af Bønnebogen, Psalmebogen og Søndagsevangelierne, samt af en stor Bibelhistorie, hvilke Bøger, foruden Almanakken udgjorde vort hele Bibliotek. Ogsaa lærte hun mig at karte og strikke, saa jeg baade kunde tage ud og ind, lukke Hæl og Taa. Hver Dag søgte jeg Skolen, hvor jeg især bragte det vidt i Regning, hvilket maaske siden fik Indflydelse paa min fremtidige Skæbne. Det er en Selvfølge, at jeg ofte kom til min Farbroder Laurs, og fik Omgang med et Søskendebarn, som tillige paa en Maade var min Broder, idet han var en Søn af min Stedfader Tranekjer, og Morbroderen havde taget ham til sig ligesom Poul Rytter havde taget imod mig! Denne Dreng, Peder, var 1 a 2 Aar ældre end jeg; men vi fulgtes bestandig ad i Skolen og var daglige Legekammerater.

Jeg var som Barn lille og spinkel af Væxt og heller ikke synderligt modig i Legen med mine Kammerater, som jeg hver Dag, naar jeg havde lært min Lexie, fik Lov til at tumle mig med i en vis Tid. Men glemte jeg i Legens Ivrighed at tænke paa Klokken, kom Mette med Riset

under Forklædet, og saa fik jeg Hastværk, skjønt jeg ikke mindes at have smagt det. Det sad i god Ro bag Spejlet til Skræk og Advarsel.

Men Mette var ikke altid rask og led nok stundom af Mavesmerter. Jeg maatte da hente hende en Pægl Brændevin, som hun, for at gøre Medicinen kraftigere tilsatte stødt Peber, hvorefter hun rigtignok først fik Hovedpine og maatte gaa tilsengs; men efter at hun havde sovet nogle Timer, blev hun igen frisk. Jeg forstod mig ikke dengang paa dette Sygdomstilfælde, som heldigvis heller ikke kom meget hyppigt paa. Hun bagte ogsaa baade Klejner, Butterdejg og andre Slags Kager, hvilke hun gik og solgte paa Markedsdagene, hvoraf der ikke var saa faa endda om Aaret. Saa var Byen fuld af Markedsfolk og hverandet Hus blev til et Beværtningssted; ogsaa hos os blev fuldt Hus, baade om Aftenen og om Natten. Da jeg blev stor nok, blev Brød- og Kagehandlen paa Gaden overdragen til mig, der ogsaa et Efteraar fik den ærefulde Bestilling at passe Borgmesterens Gjæs. Naar der var stort Gilde hos ham, fik jeg Indbydelse til i Køkkenet at dreje Stegespidet, en Forretning, der kun lidet tiltalte mig; men, da Poul stundom havde et af Børnene aflagt Klædningsstykke hjem med til mig, maatte jeg jo finde mig i at bringe et saadant Offer.

Saaledes levede jeg altsaa i det tarvelige Hjem en meget lykkelig Barndom; men nu fik den gode Tid en brat og sørgelig Ende: Jeg skulde bort fra mine Plejeforældre, maaské fordi Poul ikke havde Raad til at underholde mig længere. I en Alder af 10 Aar blev jeg sat i Skræderlære hos en Mester ved Navn Budde, foreløbig paa Prøve. Paa Skræderbordet med Benene under mig, lærte jeg da at sy baade Forsting og Agtersting og Strop-søm med mere. Først samlede jeg Lommer og Foer, siden syede jeg Buxelinninger med Knaphuller og Alt, ja

tilsidst en hel Væst. Hvorledes jeg i saa ung en Alder kunde være fri for Skolegang forstaar jeg ikke; men det gik vel ikke den Gang strængere til i Holstebro, end siden i Aarhus.

Men om Efteraaret fik min Skræderlære en pludselig Ende; det skulde blive meget værre for mig. Jeg skulde nemlig hjem til min Moder hed det sig.

Jeg er den lykkelige ejer af min tipoldefars håndskrevne "Erindringer fra min Barndom og Ungdom". De er den oprindelige Årsag til min interesse for slægtsforskning.

Hans oplysninger stemmer med næsten alt, hvad jeg selv efterhånden har fundet frem til eller været i stand til at kontrollere. Kun er der lidt misforståelser med hensyn til Raae-slægten. De stammer fra Østerbørsting i Smøllerup sogn. En del af dem er født på Hagebrogaard (ikke Hobro) i Haderup sogn. Det gælder omtalte Christian Raae og Madam Jordan f. Raae samt P. M. Skives mormor Anne Christensdatter Raae.

Erindringerne findes trykt i Skole og Samfunds Aarvog 1899.

Inger Hetmar
Svankærvej 2
2720 Vanløse

Litteraturliste

Nedenstående bogtitler kan være en hjælp, når anerne stammer fra udlandet. Alle 20 titler fandtes på et eller flere folkebiblioteker i november 1988. Ved henvendelse på biblioteket kan De nævne, at alle titlerne er fundet i BASIS (Bibliotekernes database). Med hensyn til arkivadresser og adresser på genealogiske foreninger i udlandet, henvises bl.a. til "Jeg arbejder med..." hæfte 1 - 8. Udgivet af Dansk Historisk Håndbogsforlag.

SVERIGE:

- Anderö, Henrik: Ordbok för släktforskare. ICA, 1983
Beijbom, Ulf: Släkt- och hembygdsforskning. Natur og Kultur, 1978
Brenner, S. Otto: Personhistoriska källor för Skåne, Halland och Blekinge. Dansk Historisk Håndbogsforlag, 1977.
Clemensson, Per: Släktforska! : steg för steg. LT, 1983
Furtenbach, Börje: Släktforskning för alla. ICA, 1983
Garnert, Jan: Kulturhistoria för släktforskare : vägledning till arkiv och litteratur, museer och hembygdsgårdar. ICA, 1982
Olsson, Nils: Tracing your Swedish ancestry. Swedish Institute, 1985
Roslund, Karl Johan: Släktforskning i nordvästra Skåne och datorn som medium. Föreningen för datorhjälpp i släktforskning, 1981

NORGE:

- Hvem forsker hva i norsk genealogi. Norsk Slektshistorisk Forening, 1972.
Schilbred, C.S.: Kjenn din slekt! : kort veiledning i slektsforskning. Friundervisningens forlag, 1980.
Schilbred, C.S.: Slett og miljø : nøkkel til slektsforskning : veiledning for begynnere. Schibsted, 1976.

TYSKLAND:

- Friederichs, Heinz F.: How to find my German ancestors and relatives. Degener, 1969.
Handbuch der Genealogie. Degener, 1972.
Ribbe, Wolfgang: Taschenbuch für Familiengeschichtsforschung. Degener, 1980.

MANDAG DEN 10. APRIL KL. 19.30 vil Historikeren ANNE DORTHE SUDERBO fortælle os om Levevilkår i By og på landet i 1700-tallets Danmark. Et foredrag, der vil have betydning for vores opfattelse af anernes liv.

EKSTRA-ARRANGEMENT

MANDAG DEN 27. FEBRUAR KL. 19.30, afholdes i Mormonkirken et ekstra foredrag, idet Ingeniør JØRGEN PAPSØE vil fortælle om "EDB i Slægtsforskningen". Foredragsholderen er i stand til at fortælle om EDB på en ligefrem/udramatisk måde, der skulle være tilgængelig for folk uden den store viden om EDB. Foredraget afholdes som ekstra-arrangement, idet ikke alle medlemmer har lige stor interesse for emnet.

ONSDAG DEN 26. APRIL KL. 19.00 besøger vi Folketinget, Rigsdagsgården, hvor vi skal på rundvisning, se portrætsamling og høre foredrag af Folketingets bibliotekar Dr. phil KRISTIAN HVIDT, som flere af medlemmerne tidligere har hørt. Han vil fortælle om overgangen fra Enevælde til Demokrati, ligesom nogle milepæle i eftertiden vil blive berørt.

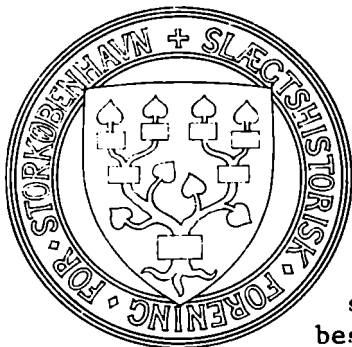
Endvidere vil Folketingsmedlem, Præsidiemedlem, gårdejer POVL BRØNDSTED (V) fortælle om tingets arbejde i dag. **(HUSK TILMELDING skriftligt til kasserer).**

Efter foredrag/rundvisning vil der være mulighed for at besøge Folketingets restaurant "Snapstinget", hvor vi kan købe kaffe og brød for ca. kr. 25,-. **(HUSK TILMELDING skriftligt til kasserer).**

FORÅRSUDFLUGTEN - afholdes denne gang den **20. MAJ 1989** - hvor turen atter går til Nordsjælland, denne gang til Frederiksværk/Hundested egnen.

Reserver allerede nu dagen - det plejer at være en god og givende udflugt til en rimelig pris.

Program vil senere blive meddelt.

FORÅRSPROGRAMMET 1989

=====

Vores foredrag afholdes også denne periode i "MORMONKIRKEN", Priorvej 12, 2000 Frederiksberg, da det er bekræftet, at det er en stor fordel ved aftale med foredragsholdere, at vi kan fastlægge een bestemt dag og ikke som tidligere - med forbehold.

BEMÆRK MØDETIDSPUNKTET DEN 13. MARTS...

MANDAG DEN 9. JANUAR KL. 19.30 vil Overlærer HELGA BOESEN holde foredrag med titlen: "Så vidt jeg ved..." - et forsøg på at samle min slægts historie.

MANDAG DEN 13. FEBRUAR KL. 19.30 hedder foredraget "Spørg slægtens ældre". Etnolog. c. mag. NYNNE HELGE vil fortælle om, hvordan man gennem samtaler får relevante oplysninger frem.

MANDAG DEN 13. MARTS KL. 19.00 afholdes foreningens ordinære **GENERALFORSAMLING** med dagsorden efter vedtægterne.

Efter generalforsamlingen vil et af foreningens medlemmer Direktør i Guldsmedefagets Fællesråd KRISTIAN HANSEN fortælle os om "**Menneskene bag sølvtøjet**". Hvordan bestemmer vi gammelt sølvtøj - Et foredrag, der formentlig vil have betydning for mange - Der ligger sikkert meget gammelt sølvtøj gemt bort i skuffer og skabe. Man er velkommen til at tage noget gl. sølvtøj med - I den udstækning tiden tillader, vil foredrags-

Mine maritime forfædre

Omkring 1746 gik en fremmed sømand i land i Nyborg - fik arbejde som færgematros ved Storebæltsoverfarten, fandt sig en dansk pige og giftede sig.

Han hed Gulack Jethmansen Brække - det lyder nordisk, jeg har eftersøgt ham i Bergens arkiv, men hen er ikke fra en lille havneby Brække der. Her nogen en ide om hans oprindelse, hører jeg gerne herom.

10.3.1747 blev han i Nyborg viet til Sara Elisabeth Anderedatter

30.8.1748 - deres søn døbt Jeppe Gullachsen Brech

26.10.1748 - Sara Elisabeth begravet.

14.2.1749 - Gulack gift for 2.gg. med Anna Margrethe Jørgensdatter en sømand kan jo ikke klare sig alene med et spædbarn.

ca. 12.7.1749 blev hun allerede enke, da Gullech sandsynligvis er druknet - han er ikke indført i kirkebogen, men der er et skifte 11.8., der siger 30 dage efter dødsfaldet sidder Anna Margrethe tilbage med hans søn af 1.ægteskab $\frac{7}{2}$ år gl.

Jeppe Gullachsen - hans opvækst kendes ikke, men faderens skæbne har ikke afskrækket ham, for han bliver også matros ved Storebæltsoverfarten.

1.5.1778 blev han i Nyborg viet til Anna Catrine Nielsdatter f.ca.1746

28.11.1778 - - - døbt Ane Margrethe

23.11.1780 - - - - Maren

28.5. 1784 - - - - Hans Jørgen

30.1. 1794 - - - begravet Anna Catrine Nielsdatter (48 år)

17.7. 1794 - J.G. - - viet til Maren Nielsdatter

9.11.1795 - - - døbt Nielse Gullach

5.5. 1798 - - - - Ane Catrine (opkaldt efter hans 1.kone.)

3.12.1810 - - - begravet Jeppe Gullachsen (død 3.12.)

13.12.1810 - - - - Maren Nielsdatter (65 år) hans kone.

Den ældste søn Hans Jørgen Jøpmand (Jøpmund) (f.1784) blev ligesom faderen matros på færgeløbet i Nyborg.

23.1.1812 blev han i Nyborg viet til Ane Jønsdatter (f.ca.1782)

9.3.1815 - døbt - - Jens - der døde 20.3.1815.

20.5.1815 - begravet - Ane Jønsdatter (33 år).

18.11.1815 - H.J. i - viet til Anna Margrethe Hansdatter (f.1796)

14.10.1816 - døbt i Nyborg Anne Marie - senere gift Nissen

14. 6.1820 - - - - Hans Carl

28. 9.1822 - - - - Jansine Catrine - gift med sømand

31. 8.1825 - - - - Ole Peter Christian

23. 9.1828 - - - - Anders - se næste side.

25.7.1854 - begravet - Hans Jørgen Jøpmund (70 år gl.)

10.6.1866 - - - - Anna Margrethe - (71 - -)

Hermed er min tilknytning til Nyborg forbi - den fortsættes i Nykøbing på Mør og tilsidet Aalborg, hvor min oldefar levede 55 år af sit lange liv.

Læser man bogen om Storebælt, har det været et hårdt erhverv at være sømand på den tid. Bådene var ikke store, blæste det, kunne man nå til Korsør samme dag - var det vindstille, roede man og måtte så gøre ophold på Sprogø.

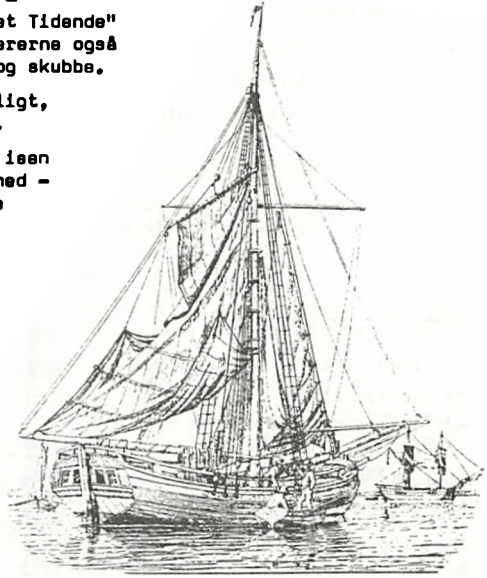
Men ellers var det om vinteren med is og sne - de kunne man måske, hvis isen var fast og plan, sætte sejl op og meder langs siden og bruge isbådssejls - men Storebælt er lunefuldt, der er megen strøm - det giver iskruninger. Kom der våger, måtte man ro og så igen trække båden op på den faste is - på tegningen fra "Illustreret Tidende" ser man tydeligt, at passagererne også måtte hjælpe med at trække og skubbe.

Det var heller ikke usædvanligt, at sømændene måtte i vandet.

Man kunne også risikere, at isen kom i drift og trak bådene med - der er beretninger om, at de flere gange var heldige at blive skubbet ind i Kertemindebugten eller på øen Romø og så slap levende i land. Forlisene hører vi ikke om.

Fra bogen om Storebælt har jeg tabellen om "Erklæret Istransport" fra 1795-1893.

Se næste side.

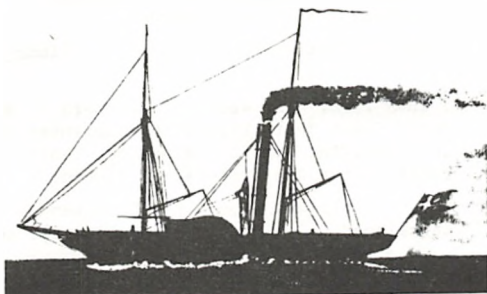

Den mest benyttede bådtype på Storebælt = Smakke.

Det år Anders blev født kom den første damper på ruten - "Mercurius" - men den alene kunne vel ikke klare al transport, så de har sikkert ved siden af stadig brugt smakkerne.

Passagererne havde heller ikke stor tiltro til de nye "uhyrer".

Det kongelige danske postbudskskib "Mercurius", der i 1811 blev sat i drift på Storebøll, havde en af de første danske dampskibe tynde høje, slanke skorstone og var som et vejlskib forsynet med mast og rigging. (Jernkommissionen).

Der har været
ERKLÆRET ISTRANSPORT
over Storebøll i nedennævnte Tidrum (senest 1893):

Aar	Maanedne				Aarsl Dage		
	Decemb.	Januar	Februar	Marts			
1795		23		6	74		
9099	26			12	106		
9900	19			11	114		
1801			19	1	11		
02		13	22		10		
03		11		14	63		
0304	19		19	13	6	55	
0405	22			20	55		
05			21	4	13		
06		9		26	49		
09		13	4	16-24	30		
1213	21		3		45		
14		19			68		
15		31	20		21		
16			10	8	26		
19			20	4	31		
20			20	4	33		
21		8	25	29	15	34	
23			10		19	69	
26			12	9		29	
27				1		26	
28		16	25	15	6	31	
29			23		22	57	
2930	6			19		101	
31			22	4		42	
32				2	16	15	
38		12			10	58	
39			5	5	10	29	24
40		11	15				8
41		25		22			60
42			30	4			35
44				25	14		19
45				13		3	50
47		22	31				10
48		7	22	24	11	29	37
49		11	15				8
50		19	30	2	8		19
53				30	24		6
54						11	72
5456	24	24					2
57			1	13			13
58				24	15		20
61		7	30				24
64		19	24				59
64				6		3	1
67			24				25
70			8		4		61
7071	31				1		19
74				20	10		8
79			2	9			56
81			24		20		19
85					14	1	10
93		19	26	13	14		

Anders Hansen Jøpmond - den yngste - f.23.9.1828 - blev sat i lære som sejl-
mager. I folketællingen 1845 er han
endnu i Nyborg.

Så kommer han ud at sejle, bl.a. med
Holmens fregatter. Efter nogle år på
de store have mønstrer han af i Cali-
fornien, hvor han drager på guldgraver-
færd. Hvor meget han finder, ved jeg
ikke, men der findes smykker i fami-
lien lavet af hans guld.

Derefter fandt han et job i San Francisco
som bestyrer af et sejlmagerværksted.
Slut i 1850'erne kom han hjem til Nyborg,
hvor han startede et værksted - det gik
ikke særlig godt - så drog han til Nyk,
Mors, hvor det gik bedre - han findes i
folketællingen 1860 som sejlmagermester
med 2 lærlinge - boende hos købmand Chr.
Rudolf Steenberg, tidligere skibsreder
og storkøbmand, der i 1859 gik konkurs,
fordi han som mange andre havde brugt
Pontoppidan i Hamburg som bankforbin-
delse og gik ned sammen med ham. Han
måtte afhænde sine 4 skibe, flere byg-
ninger samt sit store varelager af træ-
last og købmændsvarer. Jeg ved ikke, om
Anders Jøpmond kendte ham i forvejen -
han havde måske sejlet med et af hans
skibe.

24.10.1861 blev han i Nykøbing Mors viet
til købmand Steenbergs eldste datter
Eline Gratine Steenberg, f.16.8.1843 og
således kun 18 år gl. mens Anders J. var
33 år.
De fik 3 børn, alle døbt i Nyk.M.kirke:

11.8.1863 Mergrethe Elisabeth Jøpmond
17.6.1865 Christian Rudolf Jøpmond
6.8.1867 Hans Ocai Jøpmond

Familien flytter omkring 1868 til Ålborg, hvor de først etablerede sig Østerågade 21.

I 1869 12.6. døde købmand Steenberg 63 år gl. og blev begravet i Myk. Mors. Enken Mette Elisabeth f. Sørensen får af døtrene lov til at sidde i uskiftet bo efter sin mand. Kort efter flytter også hun, og den yngre datter Ane Dorthea til Ålborg.

Familien Jøpmond flyttede senere til Østerågade 27 - se illustrationen fra 1880, hvor man tydeligt ser hans navn på facaden.

16.4.1884 købte han ejendommen overfor i Østerågade 20/Kongenagade 7 her boede familien på første sal - han havde værksted på det store loft, mens stueetagen var udlejet til en restauratør samt en cigarhandel på hjørnet mod Kongenagade. Det var en stor trelænget bygning med facade på 10 fag mod Østerå og 2 fløje mod Kongenagade med en tillukket gård imellem. Det var en gammel bygning fra 1651 - se listen over tidligere ejere på næste side.

Anders Hansen Jøpmond kom i byrådet og der fik han bl.a. sæde i Havneudvalget, der til gavn for Ålborg havn fik gennemført gennemgravningen af Hals Barre.

Han var også frimurer, en overgang som ceremonimester - ved hans fødselsdag (90 år) blev han omtalt som Danmarks ældste frimurer. Samme år blev han udnævnt til æresmedlem af Danmarks Sejlmagermestreforening.

Hans liv var ikke uden sorger, for hans ældste søn Chr. Rudolf, der var udlært sejlmager som sin fader, døde 30 år gammel (ugift) 1895. Den anden søn var sparekassæassistent.

Efter knapt 50 års ægteskab døde hans kone Eline Gretine 2.1. 1911 af Cancer ventriculi.

Ejere af Østerågade 20/Kongensgade 7
Ålborg.

- 30.5.1651 Borgmester Hans Sørensen (d.yngre)
1682 Thøger Lassen
hans enke Magdalene v.Ginchel
1693-1725 købmand & gæstgiver Anders Jensen Heug
1725-1749 - - Chr.Andersen -
1757 - Jens Thageard
- M.Kirketerp
ca.1805 - - s enke
24.3.1820 Etatsrådinde Qvist
så købm.J.P.Hallengreen
31.12.1845 - J.Berlin Kårsberg
8.6.1853 Fr.Ludvig Kelp
29.6.1856 enkefru Joh.M.C.Kelp
16.4.1884 sejlmager A.H.Jepmond
1917 skibsmægler Chr.Jensen
med den klausul, at AHJ
bliver boende til sin død.
10.4.1923 brændte ejendommen, hvorved A.H.Jepmond døde.
Tømrermester Morell købte resterne af ejendommen, som han
genopbyggede (til ukendelighed) og derefter solgte til
1924 Restauratør N.J. Andersen fra "Limfjorden", der gav sin
restaurant navnet "Bristol".
1940 ejedes ejendommen af enkefru K.L.Jungdal.
1988 er der stadig restauration "Bristol" i stueetagen, mens 1.sal
beboes af Aalborg Foderstof Import.

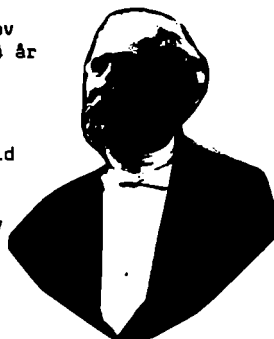

Eline Gretine Jøpmond
f. Steenberg.
16.8.1843-2.11.1911

Anders Hansen Jøpmond blev således meget gammel - 94 år

Branden i ejendommen opstod om natten, hvor han formentlig har væltet en lampe, hvorved der gik ild i hans sengetøj. Han har ikke haft kræfter til at slukke branden eller selv komme bort.

Anders Hansen Jøpmond
23.9.1828-10.4.1923.

Ejendommen var gammel og dårligt vedligeholdt, væggene var af træ med udspændt lærred, så det var meget brandfarligt.

Husbestyrerinden, der boede i en anden fløj af huset, fik tilkaldt brandvæsenet, men den gamle Jøpmond var død, da man trængte ind til ham. Han havde værelse midt i fløjen mod Østerågade.

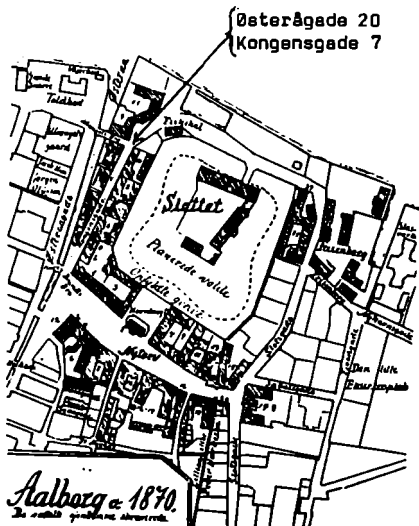
Tragisk nok var restauratøren i stueetagen netop afgået ved døden et par dage før, og familien var indlogeret i stueetagen for at overvære begravelse den 10. april, så de var forståeligt nok meget chokerede. Ved branden blev det meste af feretsaalen og hele loftsetagen ødelagt, mens stueetagen kun havde vandkader.

Restaurationsen skulle alligevel ved ejerens død have været nedlagt - da sundhedsmyndighederne krævede store forandringer.

Anders Hansen Jøpmond fik en flot begravelse fra Buddolfi kirke. Efter ligprædiken og solosang blev kisten båret til graven af kjoleklædte frimurere, mens et hornorkæster gik foran og spillede sørgemusik.

Hans datter Margrethe E. Jøpmond blev i 1888 gift med Gerhard E. J. Risom. De fik 2 sønner og 3 døtre, hvoraf den ældste Anders Ove Risom f. 5.5.1890 - gift 1915 med Karen Poulsen (f. 7.7.1895) fik 1 søn og 3 døtre.

Undertegnede er næstældste barn i det ætteskab - f. 8.8.1918
Inger Elisabeth Risom.

Skiftet efter A.H.Jepmond sluttede med en arv på kr. 9147,06 til hver af de to arvinger: Margrethe E.Risom f.Jepmond & Hans Ocal Jepmond som søreje.

Illustrationerne er fra "Illustreret Tidende", der iøvrigt er en "Guldgrube" af tegninger fra ind- og udland.

Litteraturreferencer:

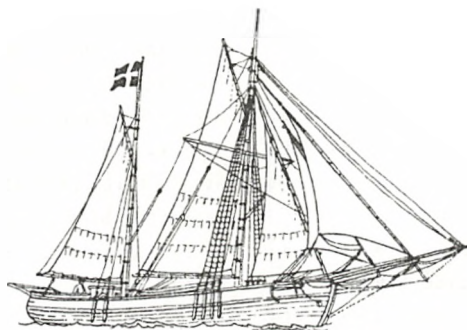
Bogen "Storebøt fra smække til bro" Hassings forlag 1965.

Kirkebøger, folketællinger, skifter o.l. fra Nyborg, Nykebing Mors og Aalborg.

Tak til Aalborg lokalhistoriske arkiv, Ålborg skifteret samt restauratør Christiansen, tidligere ejer af café Bristol, Aalborg.

Skulle nogen have tilføjelser, rettelser eller kommentarer til denne artikel, hører jeg meget gerne fra Dem.

Inger Lerche, Havretoften 3, 2800 Lyngby - telf. 02 87 83 08.

Arkivnyt

I forbindelse med foredrag og fremvisning af Mormonkirkens EDB-program, skal følgende meddeles:

Computerprogrammet: PERSONAL ANCESTRAL FILE (PAF)

Kan bestilles hos: Nordisk Distributions Center
Smedevangen 9
3540 Lyngby Telf. 02 18 77 27

Oplysninger om programmet kan fås hos Nordisk Distributions Center eller hos Lisbeth Andersen, telf. 01 39 12 98 mellem kl. 9 og 16.

Problemer med æ, ø og å kan løses ved fremsendelse af en diskette samt en frankeret svarkuvert til Lisbeth Andersen efter aftale pr. telefon forinden.

Den danske vicepræsidentkandidat

Vicepræsidentkandidaten Bentsens slægt fundet i Viborg - Slægten kom fra Kaas i Nordjylland, men slægtsnavnet er et "lån" fra tip-oldemors første mand fra Norge.

Den demokratiske præsidentkandidat ved valget i USA i efteråret, den fra Grækenland stammende Michael Dukakis' kandidat til posten som vicepræsident var Texas-senatoren Lloyd M. Bentsen, der med stolthed har berettet om sine danske rødder.

Hans farfar udvandrede for 100 år siden fra fattige kår i Nordjylland til succes og rigdom i South Dakota og senere Texas.

Nedenstående notater fra kirkebøger på Landsarkivet i Viborg har kastet nyt lys over vicepræsidentkandidatens danske rødder.

DEN FÆDRENDE SLÆGT FRA KAAS

Lloyd Bentsens farfars farfar hed slægt ikke Bentsen men Christen Stephansen (ca. 1774-1841) og var husmand i Kaas i Jetsmark sogn i Vendsyssel. Med sin første kone Johanne Pedersdatter (ca. 1768-1829) havde han et par sønner, Stephan og Peder med efternavnet Christensen dannet af faderens fornavn. De var født ca. 1804 og 1806 og fortsatte slægten i Kaas. Deres mor Johanne døde nytårsdag

1829, 61 år gl., og blev indført i kirkebogen lige foran Else Pedersdatter, der døde 28. januar, ligeledes 61 år gl., hvorefter kirkebogen oplyser: "Disse 2de vare Tvillingsøstre, Else kom på Hølsøtøjet (dødslejet) den samme Dag, som Johanne jordes", altså 11. januar.

Som det dengang var skik og brug, blev Christen Stephansen straks gift igen. Knap 4 mdr. efter blev han gift i nabosognet Saltum med den 19 år yngre enke Maren Laursdatter. Han var da 53 og hun 34 år gl. Dette pars ældste søn Bent Christian blev ophav til slægten Bentsen og oldefar til vicepræsidentkandidaten.

SLÆGTSNAVNET BENTSENS NORSKE OP-RINDELSE

Den nævnte enke Maren Laursdatter (ca. 1795-1856), der vist var datter af husmand Laure eller Lars Pedersen Thybo i Sdr. Saltum, var blevet gift første gang 1824 i Saltum med Bent Christensen, der var født ca. 1802/03 i Norge og død allerede 1826 i Sdr. Saltum, kun 23 år gl. Han var da tjenestekarl i Østrup, mens konen boede i Sdr. Saltum. Ved giftermålet 1824 siges Bent Christensen ikke at være vaccineret, men

at have haft de naturlige kopper i Norge. Han var tydeligt nok bror til Ole Martinus Christian- sen, født ca. 1788/93, død 1842, der fra sit første giftermål 1816 var husmand og fisker i Blokhus i nabosognet Hune. Ved giftermålet 1816 nævnes Ole som sømand fra Kristiansand i Norge, og 1840 lod han i sit andet ægteskab en datter døbe med det norskklingende navn Gunild Marie Olesdatter. Mellem bl.a. Blokhus og Løkken var der dengang en livlig skudehandel på det sydlige Norge, hvor dansk korn byttedes med norsk tømmer og jern.

Christen Stephansen fik i sit andet ægteskab 5 børn 1830-38, men kun den ældste søn Bent Christian Christensen fra 1830 og den yngste datter Johanne Christensdatter fra 1838 var levedygtige. Den tids store spædbørnsdødelighed tog de 3 mellemste børn i en alder af 1-2 år. Ved indgåelse af nyt ægteskab fulgtes den ufravigelige opkaldelsesskik, at det første barn af samme køn som den afdøde ægtefælle blev opkaldt efter denne. Derfor blev Christen Stephansens ældste søn af andet ægteskab ved dåben 1830 i Jetsmark Kirke kaldt Bent Christian Christensen efter moderens norskfødte første mand. Slægten Bent-

sens navnemæssige, men altså ikke biologiske oprindelse skal derfor søges i Kristiansand eller omegn. Efter Christen Stephansens død 1841 i Kaas blev Maren Lauredatter gift tredje gang 1843 som 48-årig med den 31-årige tjenestekarl i V. Pilgaard Christian Jensen, der bl.a. ved folketællingen 1845 i Kaas bærer tilnavnet Dreier.

FAMILIEN BENTSEN PÅ DIGET VED BIRKELSE

Den nævnte Bent Christian Christensen (1830-1906) var ved giftermålet 1857 i Aaby Kirke tjenestekarl i Røvhede i det nuværende Vedsted sogn, der dengang var en del af Aaby sogn. Baggrunden for flytningen hertil var vel, at hans eneste halvøster Ane Marie Bentsdatter (1825-1901) allerede da var gift med husmand Niels Abrahamsen i Aaby.

Fra senest 1859 til sin død 1906 var Bent Christian Christensen husmand i eller rettere på Diget (ikke een ejendom, men flere småhuse, Digehusene) ved den senere stationsby Birkelse, hvor hans kones familie havde boet siden 1780'erne. Han blev gift 1857 med Ellen Johanne Larsdatter, der var født 1830 på Diget som datter af husmand Lars eller Laura Nielsen

Østerby, kaldet Møller (1787-1871), og hustru Karen Larsdatter (1791-1863). Laurs var søn af Niels Larsen Østrup, der 1787 boede i Hjørring, men blev senere skrædder i Østerby på Øland, og hustru Ane Cathrine Jepsdatter. Laurs Østrup tjente ved giftermålet 1814 i Vedsted Mølle, men bosatte sig straks efter på Diget, hvor parrets 6 børn blev født 1815-36.

Karen var født på Diget 1791 som datter af Lars Nielsen Eeg (ca. 1740-1794) og hustru Inger Pedersdatter (ca. 1754-1828). Fra giftermålet 1779 boede parret i Voldbro til efter 1782, men overtog før 1787 et af husmandstederne på Diget, der ifølge folketællingen 1801 hørte under Røvkærgårds hovedgårdstakst. Lars Eeg og Inger fik mindst 7 børn, og efter at Inger var blevet enke 1794, indledte hun et forhold til Lars Jensen Røn, med hvem hun 1799 fik en datter, der døde 1 1/2 år gl.

VICEPRÆSIDENTKANDIDATENS OLDEFAR

Efter John Davis' bog om danske i Texas (1979) kan efterkommere derovre fortælle, at Bent Chr. Christensen på Diget måtte arbejde hver anden dag for ejendommens ejer (på Røvkærgård under stamhu-

set Birkelse). Familien var fattig, og da Bent en dag fandt en gås fastfrosset til isen, bragte han den hjem, hvor den ene halvdel blev familiens julemiddag og den anden halvdel solgt for to velkomne kroner.

Bent Chr. Christensen og hustru fik 7 børn 1857-69, hvoraf den ældste var født tre uger efter giftermålet. Af børnene døde de tre mindre end et år gamle. Levedygtige var en datter og tre sønner, nemlig: Maren Christine Bentsen, født 1859, konfirmeret 1873 - Lars Peter Bentsen, født 1862, konfirmeret 1876 og Carl Christian Bentsen, født 1865, konfirmeret 1879, men død ugift 1888 af tæring (tuberkulose) samt Niels Peter Bentsen, født 1869 og konfirmeret 1883 med karakteren mg i både kundskab og opførelse.

Sidstnævnte udvandrede som ganske ung mellem 1884 og 88 til USA, hvor han kaldte sig Peter Bentsen. I dagspressen har der verseret en påstand om, at han derovre skulle have forandret navnet fra Bendtsen til Bentsen. Ifølge de tilgængelige kirkebøger på Landsarkivet i Viborg blev søskendeflokken på Diget alle døbt Bentsen (altså uden d) i 1860'erne. Men broderen Lars Peter Bentsen, født 1862, må derimod senere

have tilføjet et d her i Danmark.

BEDSTEFADEREN I USA

Peter Bentsen bosatte sig i South Dakota, hvor han 1889/90 giftede sig med Tena Petersen, hvis forældre ifølge Davis's bog hed Anton Petersen og hustru Hanna og var fra Viborg. Det har vist sig, at Tena i virkeligheden hed Nicoline Martine Pedersen (ikke med t, men med d), og var født 1869 i Mojen i Vennebjerg sogn ved Hjørring. Faderens fulde navn var Mads Anton Møller Pedersen, og han var født 1839 i Hundeleiv i Jelstrup sogn som søn af husmand Peder Enevoldsen, kaldet Møller, og hustru Karen Margrethe Jensdatter (Aae). Året før datterens fødsel (1868) blev Mads Anton gift i Vennebjerg med Hanne Mortensen, der var af lidt usædvanlig afstamning. Hanne var født 1844 i nabosognet Harridslev som datter af smeden Morten Larsen, der efter at have boet i Harridslev 1839-46 flyttede som gårdmand til Mojen i Vennebjerg sogn, hvor han døde 1864 som 65-årig aftægtsmand på Hvidevold. Ifølge kirkebogen døde han af svækkelse af drik. Morten Larsen var blevet gift ca. 1834 med Nicoline Westerholdt, født 1802 på Stagstedgård i Sejstrup sogn, død efter

1864. Hun var datter af landinspektør Carl Vincent Westerholdt (ca. 1762-1822), ejer af Stagstedgård fra senest 1801 og fra ca. 1820 ejer af gården Falmsholt i Torslev sogn, og hustru Johanne Marie Nautrup (Naudrup). Af den fine landinspektør Westerholdts halve snes børn gled flere over i almuens store skare af husmænd og håndværkere. Det var denne afstamning, der fik "Hanna og Anton Petersen" til at se med skepsis på svigersønnen Peter Bentsen i 1880'erne.

Peter Bentsen opbyggede et stort landbrug til knap en halv snes millioner nutidskroner i South Dakota, men flyttede 1918 til Texas, hvor hans store familie har boet og virket med succes. Hans tredieældste barn, sønnen Llyod Millard Bentsen (født 1894) lever endnu som storfarmar i Mission ved McAllen i Texas. Med sin amerikanske kone af skotsk-irsk afstamning har han bl.a. sønnen Lloyd M. Bentsen JR., en dygtig forretningsmand i Houston, senator og nu vicepræsidentkandidat - den mest fremtrædende af gamle Peter Bentsens talrige amerikanske efterslægt, der 1979 talte 114 personer foruden svigerbørn.

Anton Blaabjerg, genealog, Viborg

Indholdsfortegnelse

En gammel Lærers Optegnelser. Ved P.M. Skive.....	s. 3
Litteraturliste. Ved Lone Wredstrøm.....	s.11
Meddelelse fra kassereren.....	s.12
Mine maritime forfædre. Ved Inger Lerche.....	s.13
Arkivnyt.....	s.19
Den danske vicepræsidentkandidat.Ved Anton Blaabjerg	s.20

F.

Naar Frits har nisset i sin Seng,
Saa prygler' Fa'er sin lille Dreng.